herpy

SLANGER

Morelia spilota

Morelia spilota er en kraftig, semi-trelevende pyton med svært vid utbredelse i Australia og på det sørlige New Guinea. Mønsteret varierer fra bånd og flekker til svart og gul tegning, og størrelsen fra omtrent 120 til 300 cm avhengig av underart. Den blir rolig med alderen og trives i et stort, høyt terrarium, men den blir stor og lever i 20-30 år.

Familie: Pythonidae Engelsk: Carpet Python Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**120-300 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**20-30 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Savanne, tørrskog og regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**150 × 75 × 90 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**32-38 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**10-50 egg**
Kull per år	**1**
Inkubasjon	**50-55 dager** ved 31-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Morelia spilota er en middels stor til stor pyton med bredt hode, tydelig hals, loddrett pupill og varmefølsomme groper langs leppene. Mønsteret og fargene varierer mye: mørke bånd, flekker eller ruter på en bakgrunn av brun, grå, olivengrønn eller svart med lysere tegninger i krem, gul eller gull. Ungene er ofte gråaktig tegnet og får først fargene sine i løpet av de første årene, og hos noen former blir de lyse partiene mer uklare med alderen.

Gjennomsnittslengden er omtrent 200 cm, men det er stor forskjell mellom underartene: *M. s. variegata* er den minste og blir vanligvis 120-180 cm, *M. s. harrisoni* omtrent 150 cm, *M. s. cheynei* 150-210 cm, mens *M. s. mcdowelli* er den største og når 270-300 cm. Hunnene er ofte større enn hannene, og hos noen underarter er de mye tyngre. Vekten kan nå 15 kg.

Seks underarter er alminnelig anerkjent (*M. s. cheynei*, *M. s. harrisoni*, *M. s. mcdowelli*, *M. s. metcalfei*, *M. s. spilota* og *M. s. variegata*), og noen forfattere fører flere. Noen tidligere underarter er hevet til selvstendige arter: *Morelia imbricata* i det sørvestlige Australia og *Morelia bredli* i det sentrale Australia. De fleste dyrene i handelen er oppdrettet og tilhører *cheynei*, *mcdowelli*, *spilota*, *variegata* og *harrisoni*. Det finnes også en rekke selektivt avlede fargeformer. Stellet er det samme for dem alle; bare størrelsen og kravene til plass og kulde i vinterperioden varierer.

Utbredelse og leveområde

Morelia spilota har en av de videste utbredelsene blant Australias pytoner. Arten finnes nesten overalt i Australia unntatt i det tørre indre og i det sørligste Victoria, og dessuten på sørkysten av New Guinea fra Papua Ny-Guinea til Merauke i den indonesiske delen av øya. Underartene har hver sitt område: *M. s. cheynei* i regnskogen i det nordøstlige Queensland, *M. s. mcdowelli* langs østkysten fra Cape York til det nordlige New South Wales, *M. s. spilota* i kystområdene i New South Wales, *M. s. metcalfei* i det indre sørøstlige Australia fra det sørlige Queensland til Victoria og South Australia, *M. s. variegata* i det nordlige Australia og *M. s. harrisoni* på New Guinea.

IUCN regner arten som ikke truet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia, Indonesia og Papua Ny-Guinea.

LEVEOMRÅDE

Morelia spilota er svært tilpasningsdyktig og finnes i tropisk regnskog, tørre skoger, savanneskog, klippeområder og i og rundt byer. Selv om arten er semi-trelevende, ses den oftest på bakken, og den kan bruke huler laget av andre dyr. Den er hovedsakelig nattaktiv, men kan være aktiv på dagtid og soler seg ofte åpent. Byttet fanges med kvelertak og består av små pattedyr, fugler og øgler.

Klimaet varierer fra tropisk i nord til temperert i sør, der det er kalde vintre. *M. s. spilota* fra de kjølige kystområdene i New South Wales har delvis egne krav.

Stell

TERRARIET

En voksen *Morelia spilota* må ha et terrarium på minst 150 × 75 × 90 cm. Det passer til de mindre underartene på 1,5-2 m. Til de større, opptil 3 m, må terrariet være minst 200 × 100 × 90 cm. Tommelfingerregelen er at lengden på terrariet svarer til slangens lengde, og bredden til halvparten. Arten er semi-trelevende, så det må være minst 90 cm høyde med klatregreiner, og større er bedre.

Terrariet må ha frontåpning og være så ugjennomsiktig at slangen føler seg trygg. Åpning ovenfra, som i et vanlig glassterrarium, stresser dyret, fordi rovdyr i naturen kommer ovenfra. En ung slange trives i et lite, lukket kasseterrarium med skjul i stedet for et stort, åpent terrarium, men en etablert ung slange kan også huses i et voksent terrarium hvis det er mange skjul.

Det må være minst to skjul der slangen kan sitte helt skjult og presset, en solid klatregrein eller en hylle og tett dekning av planter eller kork. Alle greiner sitter fast i veggene. Som bunn brukes 5-10 cm fuktholdig bunn, for eksempel matjord blandet med sand eller kokosfiber, med et lag blader oppå. Fjern ekskrementer straks, og skift bunnen helt hver 3.-4. måned. Avispapir og tørkepapir må fjernes hvis de blir våte, fordi de gir hudinfeksjoner.

TEMPERATUR

Terrariet må ha en tydelig gradient. Overflaten under varmelampen må være 35-38 °C, den kjølige enden 24-26 °C og natten 22-25 °C. Angivelsene for den varme enden varierer fra 32 til 38 °C; den mindre *M. s. cheynei* klarer seg med 29-33 °C. Bruk flere halogenpærer eller en strålevarmeplate, helst på termostat, og beskytt alle pærer med nett. Mål overflaten med et IR-termometer og skjulet med en digital føler.

Mange underarter tåler og trives med en kjøligere vinter, der temperaturen senkes 3-5 °C og dagslengden forkortes fra omtrent 14 til 10 timer. Det støtter den naturlige årsrytmen og er en forutsetning for avl.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten er ikke kresen med luftfuktigheten og klarer seg i et bredt intervall. Hold den på 40-60 % med en stor vannskål med friskt vann. Et skjul med fuktig sphagnum hjelper under hudskifte. Sprøyt terrariet 2-3 ganger om dagen hvis luften er svært tørr, og sørg for ventilasjon, slik at det kan tørke mellom sprøytingene. Under hudskifte hjelper ekstra sprøyting, men fuktig underlag som aldri tørker, gir hudinfeksjoner. Skift vannet daglig, og skrubb skålen hver uke.

LYS OG UVB

Arten er hovedsakelig nattaktiv, men kan være aktiv om dagen. UVB er ikke nødvendig for å holde den i live, men det anbefales, fordi det støtter D3-opptaket og døgnrytmen. Bruk et T5-rør til skogarter, som dekker halvparten av terrariets lengde over varmeområdet, og still klatregreinen slik at avstanden fra ryggen til røret er 25-35 cm. UV-indeksen må være 2-3 på det høyeste stedet. Ha lyset på 14 timer om sommeren og 10 timer om vinteren.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Morelia spilota spiser hele byttedyr. Bruk frosne og tinte mus og rotter, ikke levende, og varm dem til omtrent 38 °C. Hamstere, gerbiler, vaktler og kyllinger kan brukes til variasjon. Gi byttet med en lang pinsett med myk spiss.

Unger fôres hver 1.-2. uke og voksne hver 2.-4. uke. Byttets vekt må være omtrent 10 % av slangens, og det må høyst være halvannen gang så bredt som slangen på det tykkeste stedet. Veg slangen jevnlig for å unngå overvekt.

Unger som bare har fått mus, kan nekte å spise noe annet. Gi dem derfor rotter og annet bytte tidlig, og skift gradvis fra mus til små rotter. Tilskudd er ikke nødvendig, men en lett pudring med kalk og D3 av og til kan brukes.

ATFERD OG HÅNDTERING

Morelia spilota er nysgjerrig og aktiv og venner seg vanligvis godt til håndtering. Unger under 1-2 år er ofte nervøse og biter; de faller til ro med alderen. La en ny slange være i fred i to uker, og start deretter med korte økter på høyst 5 minutter hver få dager. Ta først på hodet med en papprull, slik at slangen vet at det ikke er fôringstid.

Løft den med begge hender, en under kroppen og en framover, og ta aldri tak i halen. Slangen vikler seg rundt armene som om de var greiner. La den ikke sno seg rundt halsen, og la ikke barn håndtere en stor slange alene. Slangen holdes enkeltvis. Flere dyr sammen gir stress og kamp om ressursene, og hanner kjemper i paringstiden.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnene blir ofte større enn hannene, og hos noen underarter er de mye tyngre. Alder og størrelse ved kjønnsmodning varierer mellom underartene og er ikke dokumentert samlet for arten. Kjønnet bestemmes sikrest med en sonde, som bare en erfaren person eller en veterinær bør bruke. Før avl må hunnen være i god hold, mens hannen holdes slank og muskuløs.

PARRING

De fleste dyr yngler en gang i året. Avlen settes i gang om høsten ved å senke nattemperaturen gradvis til 18-21 °C og forkorte dagslengden til 10-12 timer, mens temperaturen under lampen fortsatt er minst 32 °C. Hunnen må ha ekstra måltider før sesongen, og hannen må være slank. Hannen settes i hunnens terrarium, og paringen skjer om natten og kan vare 12 timer eller mer. Hannene kjemper mot hverandre i sesongen og kan komme til skade, så de holdes adskilt.

Etter befruktningen får hunnen en tydelig oppsvulming midt på kroppen. Hun holdes alene med en temperatur på minst 35 °C under lampen og en redekasse med fuktig underlag, og hun slutter vanligvis å spise.

EGGLEGGING OG KULL

Omtrent tre uker etter eggløsningen skifter hunnen hud, og ca. 25 dager etter hudskiftet legger hun eggene. Antallet er normalt 10-25, men kan nå 50. Hunnen legger seg rundt eggene, holder dem varme med muskelrystelser og forsvarer dem. Redekassen må være stor nok til at hun kan ligge sammenrullet rundt alle eggene, og underlaget må være fuktig.

INKUBASJON

Eggene kan ruges av hunnen selv eller i en rugemaskin. Ved kunstig utklekking må luftfuktigheten være 95-100 %, uten at eggene har direkte kontakt med vann, og temperaturen 31-32 °C. Da klekkes eggene etter 50-55 dager.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er blyanttynne ved klekkingen. De må ha små kasser med ugjennomsiktige sider, skjul, en vannskål og en klatrepinne og fôres med en liten mus hver 1.-2. uke. Ungene er defensive og nervøse, og man må ikke forvente at fargene er ferdig utviklet før etter 2-3 år.

Helse og vanlige feil

Morelia spilota er hardfør når stellet er riktig. De typiske problemene er:

- Hudskifteproblemer og hudinfeksjoner ved for tørr luft eller ved fuktig underlag som aldri tørker. Hold luftfuktigheten 40-60 %, tilby et fuktig skjul og skift underlag som er vått.
- Overvekt ved for hyppig eller for stor fôring. Veg slangen jevnlig.
- Fôrnekting hos unger som bare har fått mus og senere avviser annet bytte.
- Luftveisinfeksjoner med hvesende pust, slim eller åpent gap. De krever veterinær.
- Brannskader fra uskjermede pærer. Dekk til alle pærer med nett.

Slanger skjuler sykdom, så veiing og notater om fôring, hudskifte og atferd er den beste tidlige varslingen. Kontakt en veterinær med erfaring med krypdyr hvis slangen går ned i vekt, har pusteproblemer eller ikke spiser på flere måneder.

Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.